

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ЯК СКЛADOVA НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Вінницький національний технічний університет;

Анотація

Проведено огляд понять інформаційної безпеки та національної безпеки. Наведено їх зв'язок та проаналізовано вплив інформаційної безпеки на національну безпеку держави.

Ключові слова: Інформаційна безпека, національна безпека, інформаційна війна, інформація, інформаційні технології

Abstract

An overview of the concepts of information security and national security was conducted. The links between them and the influence of information security on the national security of the state are analyzed.

Keywords: Information security, national security, information warfare, information, information technologies

Вступ

Термін «національна безпека» є складним. І однією зі складових частин національної безпеки є інформаційна безпека

На сьогоднішній день роль інформації та інформаційних технологій у сучасному світі є надзвичайно великою, якщо не провідною, в тому числі й на державному рівні.

Але разом зі швидким розвитком сфери інформаційних технологій виникають нові та вдосконалюються уже відомі інформаційні загрози національній безпеці держави в обличчі суспільства в цілому та кожного окремого громадянина.

Крім того, на основі врахування національних інтересів України в інформаційній сфері формуються стратегічні та поточні завдання внутрішньої й зовнішньої політики державного управління щодо забезпечення інформаційної безпеки “як складової сектора безпеки держави”.

Результати дослідження

Для побудови розвинутого суспільства та держави, провідною задачею є створення розвинутого і захищеного інформаційного середовища .

З розвитком та впровадженням сучасних інформаційних технологій в усі галузі нашого життя, зростає рівень загроз несанкціонованого доступу в процес роботи систем та витоку важливої інформації.

Однією з можливих причин неконкурентоспроможності країни є неможливість забезпечення інформаційної безпеки. Крім того, невміння керувати власною країною, невідповідність інформаційних технологій новим тенденціям, відіграє не останню роль, як чинник краху держав [1].

Національна безпека - захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам у сферах правоохоронної діяльності, боротьби з корупцією, прикордонної діяльності та оборони, міграційної політики, охорони здоров'я, охорони дитинства, освіти та науки, науково-технічної та інноваційної політики, культурного розвитку населення, забезпечення свободи слова та інформаційної безпеки, соціальної політики та пенсійного забезпечення, житлово-комунального господарства, ринку фінансових послуг, захисту прав власності, фондових ринків і обігу цінних паперів, податково-бюджетної та митної політики, торгівлі та підприємницької діяльності, ринку банківських послуг, інвестиційної політики, ревізійної

діяльності, монетарної та валютної політики, захисту інформації, ліцензування, промисловості та сільського господарства, транспорту та зв'язку, інформаційних технологій, енергетики та енергозбереження, функціонування природних монополій, використання надр, земельних та водних ресурсів, корисних копалин, захисту екології і навколишнього природного середовища та інших сферах державного управління при виникненні негативних тенденцій до створення потенційних або реальних загроз національним інтересам [2].

На жаль ні у законодавчій базі, ні у науковій літературі, немає чіткого визначення поняття «інформаційна безпека». На думку деяких дослідників це результат інтеграції двох понять: «національна безпека» та «безпека інформації» [3].

Інформаційна безпека як складова національної безпеки країни може розглядатися, як самостійна частина, з іншого – як інтегрований елемент іншої безпеки: військової, економічної тощо [1].

Інформаційна безпека, як держави в цілому, так і кожного окремого громадянина характеризується ступенем їх захищеності та стійкістю головних сфер діяльності до небезпечних інформаційних впливів. Інформаційна безпека визначається здатністю відповідних державних служб нейтралізувати такі впливи.

До основних складових інформаційної безпеки держави відносяться: обсяг інформаційного продукту, що виробляється державою та в державі; здатність мереж витримувати зростаюче інформаційне навантаження; можливість держави керувати розвитком вироблення та розповсюдження інформації; можливість доступу народонаселення до усіх можливих інформаційних джерел, а також відкритість більшості з них [1].

Все більшої важливості набуває питання створення засобів подолання інформаційної війни. Адже її метою є морально знищити конкурента, тим самим закріпити власні позиції в боротьбі. До засобів ведення інформаційної війни відносяться: програмні закладки та ін програмні засоби, засоби віддаленого керування інформацією, джерела стороннього шкідливого випромінювання, методи несанкціонованого доступу до мереж в яких циркулює інформація, різноманітні п'яро-технології [4].

На сучасному етапі основними реальними та потенційними загрозами національній безпеці України, стабільності в інформаційній сфері є: прояви обмеження свободи слова та доступу до публічної інформації; поширення засобами масової інформації культури насильства, жорстокості, порнографії; комп'ютерна злочинність та комп'ютерний тероризм; розголошення інформації, яка становить державну таємницю, або іншої інформації з обмеженим доступом, спрямованої на задоволення потреб і забезпечення захисту національних інтересів суспільства і держави; намагання маніпулювати суспільною свідомістю, зокрема, шляхом поширення недостовірної, неповної або упередженої інформації.

Основними напрямками державної політики з питань національної безпеки України в інформаційній сфері є: забезпечення інформаційного суверенітету України; вдосконалення державного регулювання розвитку інформаційної сфери шляхом створення нормативно-правових та економічних передумов для розвитку національної інформаційної інфраструктури та ресурсів, впровадження новітніх технологій у цій сфері, наповнення внутрішнього та світового інформаційного простору достовірною інформацією про Україну; активне залучення засобів масової інформації до запобігання і протидії корупції, зловживанням службовим становищем, іншим явищам, які загрожують національній безпеці України; забезпечення неухильного дотримання конституційних прав на свободу слова, доступ до інформації, недопущення неправомірного втручання органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб у діяльність засобів масової інформації та журналістів, заборони цензури, дискримінації в інформаційній сфері і переслідування журналістів за політичні позиції, за виконання професійних обов'язків, за критику; вжиття комплексних заходів щодо захисту національного інформаційного простору та протидії монополізації інформаційної сфери України [2].

Висновки

В роботі наведено результати аналізу інформаційної безпеки держави, як чинника впливу на національну безпеку країни в цілому. Підвищення рівня інформаційної безпеки забезпечується за рахунок проведення зваженої та збалансованої політики держави в інформаційній сфері, яка, має три основні вектори: захист інформаційних прав та свобод людини, захист національної безпеки в інформаційній сфері та захист національного інформаційного ринку, економічних інтересів держави в інформаційній сфері, національних виробників інформаційної продукції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Степко О.М. Аналіз головних складових інформаційної безпеки держави [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/IMV/article/download/3214/3172>
2. Закон України «Про основи національної безпеки України» від 19 червня 2003 р. № 964 - IV
3. Степанов В.Ю. Інформаційна безпека в інформаційній сфері державного управління [Електронний ресурс] - Режим доступу: www.kbuara.kharkov.ua/e-book/tpdu/2016-4/doc/1/03.pdf
4. Грицюк Ю.І., Мосолов О.О. Інформаційна безпека держави у системі безпеки життєдіяльності її громадян // Науковий вісник НЛТУ України.-2010.-Вип.20.15.

Савченко Катерина Володимирівна — студентка групи ІБС-17м, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, Україна, e-mail: katiasv96@mail.ua

Науковий керівник:

Ткачук Людмила Миколаївна — к.е.н, доцент кафедри інтеграції навчання з виробництвом, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, Україна

Savchenko Kateryna — Student of Information Technologies and Computer Engineering Department, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, Ukraine, e-mail: katiasv96@mail.ua

Supervisor:

Tkachuk Lyudmila — phd. Associated Professor of the Department of Integration of Education with Production, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, Ukraine